

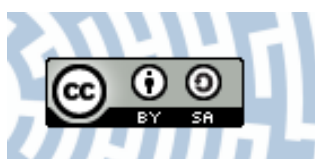

You have downloaded a document from
RE-BUS
repository of the University of Silesia in Katowice

Title: Relacja z 83. Światowego Kongresu Bibliotek i Informacji IFLA. Wrocław 19-25 sierpnia 2017 r.

Author: Magdalena Gomułka

Citation style: Gomułka Magdalena. (2017). Relacja z 83. Światowego Kongresu Bibliotek i Informacji IFLA. Wrocław 19-25 sierpnia 2017 r. "Bibliotheca Nostra. Śląski Kwartalnik Naukowy" (2017, nr 4, s. 165-171).

Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach - Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja.

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

RELACJA Z 83. ŚWIATOWEGO KONGRESU BIBLIOTEK I INFORMACJI IFLA WROCŁAW, 19-25 SIERPNI 2017 R.

W dniach 19-25 sierpnia 2017 r. we Wrocławiu odbył się 83. Światowy Kongres Bibliotek i Informacji Międzynarodowej Federacji Bibliotekarskich Stowarzyszeń i Instytucji IFLA — International Federation of Library Associations and Institutions. Został on zorganizowany w Polsce po raz trzeci. W latach 1936 i 1959, to właśnie Warszawa była gospodarzem bibliotekarzy z całego świata, a w tym roku Wrocław, Europejska Stolica Kultury i Światowa Stolica Książki UNESCO 2016, przyjęła ponad 3 tysiące uczestników pochodzących z ok. 120 państw. Organizatorami tego największego bibliotekarskiego wydarzenia była Międzynarodowa Federacja Bibliotekarskich Stowarzyszeń i Instytucji IFLA oraz Narodowy Komitet Organizacyjny, w skład którego wchodził przedstawiciel Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, Biblioteki Narodowej, środowiska bibliotekarskiego i naukowego oraz miasta Wrocławia².

¹ Uniwersytet Śląski w Katowicach; Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Biblioteka Śląska.

² W pracach nad organizacją Kongresu IFLA brali udział: dr Tomasz Makowski (dyrektor Biblioteki Narodowej), Elżbieta Stefańczyk (przewodnicząca Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich), Rafał Dutkiewicz (prezydent Wrocławia), prof. Magdalena Gawin (wiceminister Kultury i Dziedzictwa Narodowego), Danuta Brzezińska (prezes Towarzystwa Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich), Sylwia Czachorowska (przewodnicząca Konferencji Dyrektorów Bibliotek Pedagogicznych), Marek M. Górski (przewodniczący Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich), Paweł Hreniak (wojewoda dolnośląski), dr Adolf Juzwenko (dyrektor Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu), Jan Krajewski (przewodniczący Polskiego Związku Bibliotek), Jacek Królikowski (prezes Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego), Jędrzej Leśniewski (wicedyrektor Centrum Wiedzy i Informacji Naukowo-Technicznej Politechniki Wrocławskiej), Andrzej Ociepa (dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej we Wrocławiu), dr Jacek Ossowski (Rada Miejska we Wrocławiu), Grażyna Piotrowicz (dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu), Cezary Przybylski (marszałek województwa dolnośląskiego), prof. Zdzisław Pietrzyk (dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej), prof. Jolanta Talbierska (dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie), Andrzej Tyws (dyrektor Dolnośląskiej Biblioteki Publicznej we Wrocławiu), prof. Elżbieta Barbara Zybert (Uniwersytet Warszawski)

Z okazji organizacji Kongresu IFLA w Polsce, Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego ogłosił konkurs o stypendia konferencyjne dla bibliotekarzy bibliotek publicznych. Warunkami aplikowania o dofinansowanie był dorobek zawodowy i naukowy kandydata, znajomość języka angielskiego oraz możliwości podzielenia się wiedzą wśród innych bibliotekarzy. W dwóch edycjach konkursu grant uzyskało w sumie 58 bibliotekarzy, i to właśnie dla nich – 20 sierpnia 2017 r. – MKiDN zorganizowało spotkanie z wicepremierem Piotrem Glińskim we wrocławskim Muzeum Pana Tadeusza³.

Drugą szansą, umożliwiającą bezpłatne uczestnictwo w 7-dniowym wydarzeniu, był wolontariat. Po raz pierwszy w historii organizacji Kongresu IFLA wolontariuszami zostało 268 bibliotekarzy z następujących państw: Polski, Niemiec, Ukrainy, Australii, Azerbejdżanu, USA, Republiki Południowej Afryki, Ugandy, Malezji, Gany, Iranu, Luksemburga, Norwegii, Serbii, Litwy, Węgier, Wietnamu, Rumunii, Nigerii, Botswany, Brazylii, Nowej Zelandii, Włoch, Kanady, Kostaryki, Jamajki, Japonii, Santa Lucia, Kenii, Francji, Wielkiej Brytanii i Chorwacji. Wolontariusze po zakończeniu dyżurów mogli dowolnie uczestniczyć we wszystkich wydarzeniach kongresu (Organizacja Kongresu IFLA, 2017, s. 32).

Hasło tegorocznego Światowego Kongresu IFLA brzmiało „Biblioteki. Solidarność. Społeczeństwo”. Donna Scheeder, prezydent IFLA w latach 2015-2017, w przemówieniu inauguracyjnym Kongres podkreśliła, iż te słowa doskonale oddają obecny kierunek działań Federacji IFLA starającej się umożliwić środowisku bibliotek i informacji współpracę gwarantującą przyszłość naszego zawodu. Wydarzenie to stanowiło okazję do zapoznania się z propozycjami, jakie przygotowano bibliotekarzom, aby mogli dalej zmieniać siebie, biblioteki i społeczności lokalne. Polska edycja była także szczególna ze względu na zmianę przewodniczących oraz zarządu IFLA. Dotychczasowe stanowisko prezydenta IFLA pełnione przez Donnę Scheeder (USA) w latach 2015-2017 objęła Gloria Pérez-Salmerón (Hiszpania), prezydent-elekt w ostatnich dwóch latach, którą z kolei zastąpiła Christine MacKenzie (Australia) przygotowująca się teraz na prezydencką kadencję w IFLA na lata 2019-2021.

Formuła wydarzenia pozostaje niezmienna od wielu lat i także w tym roku składała się z 248 sesji poświęconych najważniejszym problemom współczesnego bibliotekarstwa. Uczestnicy mogli także uczęszczać na różnorodne wykłady, warsztaty, spotkania robocze sekcji i grup IFLA, sesję posterów, bulwar bibliotek oraz stoiska firm komercyjnych działających w sektorze bibliotek. Uzupełnieniem programu były specjalne wydarzenia,

i Małgorzata Świrad (dyrektor Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu). Należy także podkreślić dużą rolę w realizacji przedsięwzięcia zespołu planowania, w skład którego wchodził Magdalena Piasecka (wiceprezydent Wrocławia), Katarzyna Ślaska (Biblioteka Narodowa), Jakub Grudniewski (Convention Bureau Wrocław) oraz Joanna Golczyk (koordynator wolontariuszy IFLA z ramienia SBP, Dolnośląska Biblioteka Publiczna).

³ Zob. także (Rozstrzygnięcie konkursu, 2017).

takie jak wieczór kulturalny, ceremonie otwarcia i zamknięcia, przybliżające historię, kulturę oraz tradycję kraju gospodarzy i nadające uroczystego charakteru kongresowi. Wszystkie te aktywności zostały zorganizowane w trzech budynkach: Hali Stulecia, Wrocławskim Centrum Kongresowym oraz Instytucie Automatyki Systemów Energetycznych.

Pierwszy dzień Kongresu nie rozpoczęło uroczyste otwarcie, ale szereg spotkań roboczych 47 sekcji IFLA oraz 14 grup językowych, w których uczestnicy jeśli nie byli ich oficjalnymi członkami mogli brać udział w roli obserwatorów. Stałymi elementami spotkań były podsumowania ostatniego roku pracy, wyznaczanie przyszłych zadań członkom oraz wybory nowych zarządów. Sekcja Education and Training na przyszły rok zaplanowała ukończenie raportu przedstawiającego kształcenie uniwersyteckie na kierunku bibliotekoznawstwa i informacji naukowej, zorganizowanie cyklu tematycznych webinarów oraz opracowanie projektu mentoringowego pomagającego młodym pracownikom znaleźć pracę w sektorze bibliotekarskim i księgarskim. Na spotkaniu podkreślono znaczenie współpracy krajowych stowarzyszeń bibliotekarskich ze środowiskiem akademickim oraz wydawniczym, które w USA oraz we Francji zaowocowało skutecznymi rozwiązaniami dla absolwentów bibliotekoznawstwa.

Z kolei spotkanie Sekcji Management of Library Association cieszyło się dużą popularnością ze względu na inicjatywy IFLA wspierające pracę stowarzyszeń bibliotekarskich. Członkowie zarządu podsumowali działania w czasie mijającej kadencji oraz przedstawili cele na przyszłe lata: włączenie się w prace nad projektami Global Vision i IFLAmap oraz wzmocnienie i motywację bibliotekarzy do aktywnego włączenia się we wdrażanie międzynarodowych projektów w krajowych środowiskach.

Punktem obowiązkowym dla nowicjuszy Kongresu IFLA był Newcomers Session. Gerald Leitner, sekretarz generalny IFLA, serdecznie powitał uczestników oraz przedstawił najważniejsze informacje organizacyjne. Przybliżył także aktualne projekty federacji IFLA: *Global Vision Discussion*, *Library Map of the World* i *Library SDG Stories*, które stały się ważnymi tematami wielu sesji oraz spotkań formalnych i nieformalnych.

Projekt *Global Vision Discussion* to międzynarodowa inicjatywa zachęcająca bibliotekarzy do wyznaczenia kierunków rozwoju bibliotek oraz pracy stowarzyszeń bibliotekarskich. W czasie trwania Kongresu IFLA uruchomiono internetowe głosowanie, w którym można było zdecydować o kierunku przyszłych zadań IFLA. Wyniki zakończonego w dniu 16 października 2017 r. głosowania pozwoli na opracowanie globalnej wizji rozwoju bibliotek na najbliższe lata. W skład projektu *Global Vision* wchodzi także międzynarodowe warsztaty dla przedstawicieli stowarzyszeń przeprowadzone na przestrzeni miesięcy luty-lipiec 2017, krajowe warsztaty dla bibliotekarzy zorganizowane od lipca do października 2017 r. oraz opracowanie krajowych analiz i globalnego raportu.

Podczas Kongresu IFLA zorganizowano spotkanie Zarządu IFLA z uczestnikami, podczas którego zaprezentowano praktyczny wymiar działań federacji. W imieniu zarządu IFLA Gerald Leithner opowiedział o realizacji sześciu warsztatów Global Vision dla krajowych przedstawicieli stowarzyszeń bibliotekarskich. Spotkania odbyły się w Waszyngtonie, Jaunde, Aleksandrii, Buenos Aires, Singapurze i Madrycie. Bibliotekarze, którzy uczestniczyli w szkoleniach, podzieliли się swoimi wrażeniami i podjętymi już działaniami w ramach Global Vision Discussion. Na zakończenie zaproszono wszystkich do dyskusji grupowej przy stolikach, gdzie wspólnie zastanawiano się nad przyszłymi zadaniami stowarzyszeń.

Kolejna inicjatywa IFLA, *Library Map of the World* (LMW), to bezpłatna aplikacja umożliwiająca użytkownikom dostęp do podstawowych danych o bibliotekach różnego typu oraz porównanie informacji w skali globalnej. Polskie dane zostały opracowane we współpracy ze Stowarzyszeniem Bibliotekarzy Polskich, co pozwoliło na ich prezentację zagranicznym uczestnikom. Częścią mapy bibliotek jest *Library SDG Stories*, gdzie publikowane są historie (stories) wykorzystania Zrównoważonych Celów Rozwoju (SDG) przez biblioteki. Poprzez platformę LMW użytkownicy uzyskują dostęp do artykułów, zdjęć, wykresów oraz filmów pomagającym bibliotekarzom opracowywać własne materiały rzecznicze.

Prezydencka sesja Donny Scheeder pt. „Libraries: A Call to Action” przybliżyła uczestnikom aktualne problemy różnego typu książnic. Zaproszeni prelegenci w swoich wystąpieniach wskazali, że kluczowymi zmianami w bibliotekach są: rzecznictwo, information literacy, dostęp do informacji, zbiory elektroniczne oraz digitalizacja. W dyskusji podkreślono konieczność zachowania przez książnice neutralności oraz „poczucia bezpieczeństwa” czytelnikom. Równocześnie nie można zapominać o ciągłym rozwijaniu poziomu świadczenia usług i potrzebach lokalnych społeczności. Zaprezentowany kierunek działań bibliotek doskonale odzwierciedliło hasło: myśl globalnie, działaj lokalnie.

Ważną częścią tej sesji było wystąpienie przedstawiciela Biblioteki Narodowej w Genewie, przybliżające znaczenie dokumentu ONZ *Agenda 2030* dla bibliotek oraz przykłady ich współpracy z samorządami i rządami w realizacji jego postanowień. 17 Zrównoważonych Celów Rozwoju, które zostały zawarte w *Agendzie* i są wzajemnie ze sobą powiązane, pozwolą państwom w tym samym czasie przejść do kolejnego etapu rozwoju gospodarczego, społecznego i ochrony środowiska. W pracy bibliotek i ich partnerów konieczna jest integracja celów z długoterminowymi planami rozwoju państw.

Zgodnie z tradycją Kongresu IFLA, Narodowy Komitet Organizacyjny zaprosił na wykłady krajowych prelegentów. Polskie stanowisko nauki reprezentowali zatem prof. Richard Butterwick-Pawlikowski (University College London), Krzysztof Szubert (Ministerstwo Cyfryzacji) oraz prof. Ewa

Bartnik (Uniwersytet Warszawski), prezentujący wybrane aspekty rozwoju Polski pod względem historycznym, technologicznym oraz naukowym.

W programie zaplanowano dwanaście sesji i spotkań satelickich omawiających działalność bibliotek w kontekście Zrównoważonych Celów Rozwoju. Z wystąpień azjatyckich bibliotekarzy można było zauważyć dużą aktywność tamtejszego ministerstwa kultury oraz środowiska bibliotekarzy w promocji zrównoważonych celów w świadomości społeczeństwa, działaniach legislacyjnych czy edukacji parlamentarzystów. Ministerstwo kultury w Chinach na swojej oficjalnej stronie internetowej opublikowało krótkie materiały filmowe w jasny sposób wyjaśniające znaczenie celów oraz stworzyło podstronę o Agendzie 2030 zawierającą najważniejsze informacje. Natomiast biblioteki w Australii i Oceanii posiadają bogatą ofertę aktywizującą mieszkańców oraz włączają się w narodowe programy rozwoju czytelnictwa i działania ONZ. Ciekawym przykładem omówionym w wystąpieniu przez Christine MacKenzie, była inicjatywa Sunday Reading Club w Indiach, gdzie bibliotekarze wspólnie z czytelnikami czytają książki pochodzące z antykwariatów. Z kolei Shubhendra's Library powstała dzięki uporowi mieszkanki Nepału, która przy pomocy mieszkańców okolicznych wiosek wybudowała bibliotekę w ciągu 50 dni.

Na tym panelu omówiono również międzynarodowe inicjatywy bibliotekarzy realizujące postanowienia *Agendy 2030*, np. wspieranie edukacji tanzańskich pracowników bibliotek, fińskie środowisko bibliotekarzy, działania zambijskich pracowników bibliotek uczących dzieci umiejętności czytania przy użyciu książek elektronicznych własnego projektu, osiągnięcia zespołów EDC i Research4life podwyższające standardy życia mieszkańców krajów słabo rozwiniętych.

O globalnej współpracy bibliotek mówiono również na sesji National Organizations and International Relations SIG zatytułowanej „How a Focus on International Relations Can Add Value to Your Work”. Stephen Wyber, reprezentujący biblioteki w instytucjach europejskich, podkreślił, że rzecznictwo bez względu na skalę oddziaływania wykorzystuje te same narzędzia. Cechami międzynarodowego rzecznictwa dla bibliotek jest globalny charakter bibliotekoznawstwa, podejmowanie decyzji na skalę globalną czy wsparcie działań krajowych rządów. Dlaczego powinniśmy zaangażować się we współpracę międzynarodową wyjaśnił Antoine Torrens, powołując się na korzyści, które możemy osiągnąć: rozwój umiejętności językowych, poszerzenie wiedzy specjalistycznej, budowa międzynarodowej sieci partnerów, wzmocnienie środowiska zawodowego, rozszerzenie perspektywy spojrzenia na problem oraz wsparcie innowacji.

Tegoroczny Kongres IFLA we Wrocławiu umożliwił polskim bibliotekarzom nie tylko na poznanie międzynarodowego wymiaru funkcjonowania bibliotek czy działalności federacji IFLA, ale także zaprezentowanie własnych dokonań. Blisko 40 bibliotek publicznych i naukowych oraz instytucji wspierających ich pracę, stworzyło roll-upy opisujące ich historię,

ofertę i prowadzone projekty. Zagraniczni uczestnicy mogli również poznać działalność polskich księżnic na stanowisku przygotowanym przez przedstawicieli Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w strefie wystawienniczej, i zabrać ze sobą materiały promocyjne bibliotek.

Wielość zagadnień bibliotekarskich, o których bibliotekarze chcieli rozmawiać wymusza na organizatorach przeprowadzanie dodatkowych konferencji satelickich. Od 15 do 26 sierpnia 2017 r., czyli m.in. w czasie trwania Kongresu, zostały one zorganizowane przez członków sekcji IFLA w księżnicach w Berlinie, Wilnie, Wrocławiu, Warszawie, Bergen, Sierre, Gdańsku, Bratysławie oraz Timișoarze.

Ciekawym wydarzeniem pozwalającym na poznanie innych uczestników i dyskusje o aktualnych zagadnieniach bibliotekarstwa była „nie-konferencja” IFLAcamp#5 zorganizowana przez członków New Professional Special Interest Group IFLA w dniach 17-18 sierpnia 2017 r. Hasło wydarzenia „Librarians on the Move” zmobilizowała młodych uczestników do bycia w ciągłym ruchu, dlatego wzięli oni udział w autorskich warsztatach choreograficznych poprowadzonych przez Annę Olkinuora z fińskiej firmy Uto-Uto, dyskusjach na wybrane tematy (bibliotekarze na rowerach, zarządzanie czasem, rozwijanie kreatywności i umiejętności informatycznych) oraz wycieczce rowerowej po wrocławskich bibliotekach: Dolnośląskiej Bibliotece Cyfrowej im. Tadeusza Mikulskiego, Filii nr 12 MBP we Wrocławiu, Bibliotece Zakładu im. Ossolińskich oraz Centrum Wiedzy i Informacji Naukowo-Technicznej Politechniki Wrocławskiej⁴.

Polscy organizatorzy przygotowali także bogatą ofertę wycieczek do bibliotek w ramach wycieczek jednodniowych po różnego typu wrocławskich księżnicach oraz 11 zorganizowanych wyjazdów do bibliotek znajdujących się w Oławie, Oleśnicy, Świdnicy, Wałbrzychu, Czarnym Borze, Jeleni Górze, Karpaczu, Polkowicach, Bolesławcu, Opolu, Katowicach, Tychach, Jaworznie, Bielsku-Białej, Cieszynie oraz Krakowie.

Decyzja o zorganizowaniu 83. Światowego Kongresu Bibliotek i Informacji we Wrocławiu była wyrazem uznania federacji IFLA dla dorobku zawodowego polskich bibliotekarzy i jubileuszu 100-lecia Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. Przy wsparciu MKiDN, wielu instytucji i partnerów wydarzenie to bez wątpienia prezentowało wysoki poziom merytoryczny i organizacyjny. Przedstawiciele międzynarodowego środowiska wielokrotnie podkreślali znaczenie bibliotek w rozwoju ekonomicznym, społecznym i naukowym. W nadchodzących latach niezwykle ważna jest współpraca stowarzyszeń bibliotekarskich z Organizacją Narodów Zjednoczonych i zabieranie głosu w dyskusjach o dostępie do informacji oraz wiedzy. Biblioteki posiadają zbiory, usługi i wykształconą kadre, więc nie mogą pozostać w cieniu podejmowania decyzji i o tym koniecznie musimy pamiętać.

⁴ Zob. też (Gomułka, 2017).

Bibliografia

- Gomułka, M. (2017). IFLAcamp#5 „Librarians on the Move”. Pobrane 29 października 2017, z: <http://www.sbp.pl/ifa2017/artukul/?cid=19045&prev=1053>
- Organizacja Kongresu IFLA 2017. (2017). *Biuletyn Informacyjny Zarządu Głównego SBP*, (1), 31-33.
- Rozstrzygnięcie konkursu o stypendia konferencyjne dla bibliotekarzy bibliotek publicznych – IFLA, Wrocław 2017. (2017). Pobrane 29 października 2017, z: <http://www.mkidn.gov.pl/pages/storna-glowna/finansowanie-i-mecenat/stypendia/stypendia-z-budzetu/stypendia-konferencyjne.php>